

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1814_226-intro-shoot-idm73.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

De politiske baggrunde

Læsere var vant til, at sådanne politiske profetier dateredes til forrige århundreder. *En mærkelig Spaadom* var dog særligt kompliceret, idet den oprindelige spådom, som var dateret 1757, knyttede Antikrists komme til de samtidige begivenheder i Syvårskrigen (1756-1763). Spådommen har således to politiske baggrunde.

Spådommens forfatter (formodentlig Johan Grundtvig) karakteriserede på side 21 til 22 Frederik 2. af Preussen som den store Antikrist, der her blev identificeret med det store dyr i Johannes' Åbenbaring kapitel 13, vers 1-18. Den igangværende krig indgik derfor i de begivenheder, som ifølge Bibelen finder sted ved verdens ende. Spådommen hæftede sig især ved året 1762, hvor Danmark ville blive inddraget i krigen. Denne udvikling forudsagde Johan, ifølge eget udsagn side 24, allerede i oktober 1756, kort efter Syvårskrigens udbrud i august 1756. Det kan ikke udelukkes, at spådommen er dateret korrekt til 26. august 1757, men sandsynligheden taler for, at den er skrevet i første halvdel af 1762. I januar 1762 besteg Peter 3. den russiske trone. Han var medlem af den gottorpske fyrsteslæggt, som var de danske kongers arvefjende, og Peter 3. forberedte straks angrebet på Danmark-Norge. I den forbindelse sluttede han fred med Ruslands hidtidige modstander, Preussen, og indgik en alliance med den preussiske konge, der i hans øjne fortjente tilnavnet Frederik den Store. Danmark-Norge var dermed i en alvorlig krise. Set i dette lys var udsigten til tre et halvt års sejrrik kamp en trøst, "da det siger os Enden paa alt det Onde, Tyrannen skal gjøre" (s. 23). Med Peter 3.s pludselige død i juli 1762 endte krigen imidlertid, næsten før den var begyndt.

Truslen om en invasionen af Den Jyske Halvø blev først virkelighed i december 1813. Den svenske kronprins Bernadotte marcherede ind i Holsten, og måneden efter afstod Frederik 6. halvdelen af sit rige for at undgå militært nederlag og en annekstion af selve Danmark. Afståelsen af Norge var forfatningsstridig, og mens de mange, utilfredse danskere kun mundtligt talte mod Kielerfreden, bekæmpede nordmændene den med våben. Grundtvig nærrede aktivistiske sympatier. Kort før kapitulationen tilbød han kongen at opstille et kristent studentekorps og senere havde han planer om at tilslutte sig en norsk guerilla (Glenthøj 2012, s. 113, 153-155; Albeck 1955, s. 205 f.). I denne tumultariske situation bragte *En mærkelig Spaadom* "den glade Tidende, at Dannemark og Norge [...] skal undgaa Ødelæggelsen" (s. 12) under Napoleons kommende modangreb.

Bernadottes angreb på Frederik 6. var et led i Den Sjette Koalitions krig mod Frankrig. Napoleons fejlslagne russiske felttog (1812) og nederlaget ved Leipzig (oktober 1813) var gevaldige tilbageslag. Napoleons støtter faldt fra en efter en i løbet af 1813, og efter årsskiftet fulgte til sidst Frederik 6. Det var derfor en højst usandsynlig forudsigelse, da Grundtvig i februar 1814 kundgjorde, at "Napoleon vil seire dennegang, og blive mægtigere end nogensinde" (s. 3). Efter endnu et nederlag ved Paris blev Napoleon den 31. marts tvunget til at abdicere og gå i eksil på Elba.